

KINNITATUD
 Võru Muusikakooli direktori
 11.04.2016
 käskkirjaga nr 1-3/9
 (Lisa 16)

VÕRU MUUSIKAKOOL TAVAÕPPE VIIULI ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika tavaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse saada ülevaatlik muusikaajaloo tundmine, elementaarne muusikaline kirjaoskus ja hea pillimänguoskus. Muusikaõpingute abil avardatakse õppurite silmaringi, hoitakse ja õhutatakse muusikahuvi, et aidata orienteeruda eri ajastute muusikastiilides, kontserdikülastaja ja harrastusmuusikuna. Nominaalne õpiaeg kestab 6 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeained	noorem aste				vanem aste	
	I tase		II tase		III tase	
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta
viiul	1,5	1,5	1	1	1	1
solfedžo	1,5	1,5-2	1	1	1	1
muusikalugu					1	1*
koosmusitseerimine		1*	1*	1*	1*	1*
lisapill				0,5*	0,5*	0,5*

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: VIIUL

Maht tundides: 1 akadeemiline kontakttund nädalas (õppeaastas 35 tundi).

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õppuritel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima viiulit kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm

I ja II tase

Kummalgi tasemel 2 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

Pillimängu jaoks kõige loomulikuma ja optimaalsema asendi leidmine ja kinnistamine. Mõlema käe põhiliigutuste vabadus ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine. *Pizzicato* ja *arco* mäng, naturaal-flažoletid. Tutvumine *détaché*, legaato ja martelé štrihhidega. Muusikalise dünaamika ja erinevate karakterite teostamise elementaarsed oskused. Õpitud štrihhide nimetused ja dünaamikamärgid.

Esinemiste kord

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.

Nõuded taseme lõpul

I taseme lõpul hindeline arvestus ja II taseme lõpul hindeline eksam. Esitada 2 erineva iseloomuga muusikapala.

III tase

2 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

I, II, III positsioonis mäng koos pos. vahetustega. Tutvumine topeltnootide, akordide ja trillerite mängimisega. Štrihhidest: *détaché*, *legato*, *martelé*, tutvumine *staccato* ja *spiccato*ga. Vibraato õppimine. Muusikalise väljenduslikkuse, tooni- ja fraasikujunduse arendamine. Õpitud štrihhide nimetused, dünaamikamärkide ja tempoterminite tundmine.

Lisategevused

Soovitus osaleda keelpilli suvelaagrites. Suunata külastama kontserte ja osa võtma kooli poolt korraldatavatest ekskursioonidest. Võimalus võtta osa kooli keelpilliansamblite tööst.

Esinemiste kord

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.

Nõuded taseme lõpul

III taseme lõpetab hindeline eksam, mis on ühtlasi ka kooli lõpueksam. Esitada osa suurvormist ja pala või 3 pala. Üks paladest võib olla ansamblipala.

ÕppematerjalidHarjutused ja heliredelid:

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad
A.-M. Usma Iloinen viuluniekka IV-V
G. Schradieck Sõrmeharjutused

Etüüdid ja kogumikud:

V. Jakubovskaja. Viiulimängu algkursus
K. Fortunatov. Noor viiuldaja I
Etüüdide kogumikud: Valitud etüüdid I-III klass, / M. Garlitski, K. Rodionov,
K. Fortunatov K. Fortunatov Noor viiuldaja II
M. Garlitski Samm sammult
Etüüdide kogumik II

F. Wohlfahrt 60 etüüdi Op.45, 74
I.Tivik Liisa viiulivihik
H. Kayser 36 etüüdi Op.20
P. Pohjola – A.M. Usma Viiulietüüdid
Ch. Dancla Etüüdid Op.68
Kogumik III-IV klassile
S. Suzuki Kogumik III

Palade kogumikud:

R. Rodionov. Viiulimängu algõpetus
A. Grigorjan. Viiulimängu algõpetus
I. Tivik. Väike viiulimängija
I.Tivik Johannese viiulivihik
M. Garlitski. Samm-sammult
Kogumik I- II klassile / M. Garlitski, K. Rodionov, J. Utkin, K. Fortunatov/
T. Kopli Viiuliaabits
E. Vain Päkapikk
M. Järvelä. Näpparimusaa I, II
A.-M. Usma. Iloinen viuluniekka I, II
S. Suzuki. Violin school I, II,
S. Nelson. Piece by piece I, II
S. Nelson. Stringsongs I, II, III
S. Nelson. The essential string method I-IV
E. Murray. Tunes for my violin
J. Dillion, J. Kjelland, J. O`Reilly. Strictly Strings
C. Lumsden Bow strokes
Bornemann Väike Paganini

Valik suurvormidest:

O. Rieding Kontsert h-moll Op.35, G-duur Op.34
F. Kuchler Kontsertiino Op.15, Op.12
A. Vivaldi Kontsert G-duur Op.7 nr.2
Ch Dancla Variatsioonid
O. Rieding Variatsioonid
F. Seitz Kontsert G-duur

3.2. Õppeaine nimetus: SOLFEDŽO

Vaata Võru Muusikakooli tavaõppe akordioni õppekava punkt 3.2. Solfedžo

3.3. Õppeaine nimetus: MUUSIKALUGU

Vaata Võru Muusikakooli tavaõppe akordioni õppekava punkt 3.3. Muusikalugu

3.4. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Maht tundides: II tase – 1 rühmatund; III tase 1-2 rühmatund nädalas

Õpetuse eesmärgid:

Koosmusitseerimine annab oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“. Koosmusitseerimine arendab rütmitunnet, oskust nooditeksti lugeda, võimet jälgida eesmängijat või dirigenti. Orkestris ja ansambelis mängitav repertuaar

peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut, et ka vähese mänguuskusega õppurites tekitada suuremat huvi muusika vastu.

Orkestri või ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada. Koosmusitseerimise arendamisega saame kinnistada õppurite muusikalist kirjaoskust.

Ansamblipalad ilmestavad kontserdikavu ning koosmängu ajal tunnevad õpilased end laval kindlamini.

Dirigendi kui ka ansambli juhendaja ülesandeks on leida üles need punktid, mis õpilasi motiveerivad. Näiteks tuleks meeles pidada, et õpilane teeb heal meelel seda, mis talle tundub huvitav ja meeldiv (repertuaar). Eeskujuks on ikka õpetaja meeldiv mäng või huvitavalt ja innustunult läbiviidud orkestritunnid. Heaks ajendiks on kindlasti musitseerimine koos õpetajaga. Õppureid tuleks kiita ja esile tõsta. Motiveerivad võivad olla ka edukad kontserdid.

Õppeaine programm:

Ansamblimäng on koosmusitseerimise vorm, mida saab harrastada igal tasemel õppur.

Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Lihtsaid laulukesti saab algaja saata lahtistel kehtel *pizzicato* või *arco*.

Vastavalt võimalustele saab kasutada ansambli erinevaid koosseise: nt kaks viiulit, viiul ja alt, viiul ja tšello jne. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane.

Heaks materjaliks on rahvalaulud, kus lahtistel kehtel G D A on S-T-D funktsioon D-duuris, D A E kehtel S-T-D funktsioon A-duuris. Saatepartiiis saab kasutada lihtsaid rütme ja ka pause. Raskusastmelt võiksid järgneda lihtsad kaanonid. Kaanoneid võib mängida

juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmitunne. Kaanoneid e keerdlaule võib leida koolilaulikutest. Näiteks R. Pätsi «Lemmiklauliku» IV, V, VI osa. Kaanoneid saab vajadusel seada algaja õppuri jaoks mugavamasse helistikku.

Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitud. Ansambli repertuaar peab olema õppurile jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest.

Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistriihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

I ja II tase

Ansamblimäng peab andma kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendama rütmitunnet. II taseme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti*, *da capo al Fine*, *con sordino*, *pizzicato*, *arco* jne). Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

III tase

III taseme repertuaar on valdavalt kolme- ja enamahälne.

Edasijõudnud õppurid võiksid tutvuda ka kvartetimänguga (kaks viiulit, viiula, tšello).

Vioolapartiid on võimalik kohandada ka III viiulile, tšellopartiid viiolale.

Repertuaaris võivad esineda pidede keerukamad variandid, sünkoobid.

Ansamblimängu arendamine III tasemes on eriti oluline, kuna see annab eelsoodumuse tegelda muusikaga orkestrites ja ansambrites ka pärast õpingute lõpetamist muusikakoolis.

Repertuaar

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansamblile saab aga palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist.

Kogumikud:

K. Fortunatov. Noor viiuldaja I. (Moskva 1978)

K. Fortunatov. Noor viiuldaja II. (Moskva 1963)

Viiuliansamblid. (Kiiev 1980)

Ansambli «Noor viiuldaja» 3. väljaanne. (Moskva 1978)

S. Suzuki. Violin School I, II.

Tunes For My String Orchestra. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20756)

Sheila M. Nelson. Easy Duets For Violin Groups To Sing And Play. Pairs. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Technitunes. (© 1982 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Trios. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20432)

M. Bang. Gingham Books. Graded Ensemble Music. Two Violins With Piano Accompaniment. (U.S.A. 1936)

K. A. Hermann. Duod ja triod. Viiulimänguõpetus. Laulu ja mängu lehtedest

Vanema astme repertuaarivalik

K. Fortunatov. Noor viiuldaja. (Moskva 1966)

Viiuliansamblid. (Leningrad 1974)

Viiuliansamblid. (Kiiev 1981)

Mozart. 16 Duos. (© 1979 by Editio Musica, Budapest. Z. 2451)

Tunes For My String Quartet. (© 1983 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

More Tunes For My String Orchestra (kvartett + bass). (© 1987 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20811) arr. Sheila M. Nelson.

Mixtunes I From Six Little Duets For Violin (Or 2 Violins) And Piano op 8. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20760)

Populaarne muusika. Seaded viiuliansamblile. (Leningrad 1972)

J. Townsend. The Circus Comes To Town. (London 1981)

Palad viiuliansamblile. (Leningrad 1988)

3.5. Õppeaine nimetus: LISAPILL

*Vaata Võru Muusikakooli tavaõppe akordioni õppekava punkt 3.5. Lisapill
Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.*